

I'd rather be a Cyborg than a Goddess

Ένα πρόγραμμα video art για τις κλιματικές δυστοπίες, την τεχνολογία και το φύλο
A video art programme on climate dystopias, technology and gender

11 Ιανουαρίου – 22 Φεβρουαρίου, 2024
11 January – 22 February, 2024

Καλλιτέχνιδες / Artists:
Afroditi Psarra (GR, US)
Eva Paramargariti (GR, UK)
Almagul Menlibayeva (GE, KZ)
Ariana Parademetropoulos (US)

Επιμέλεια/ Curated by
Kika Kyriakakou

Από τις 11 Ιανουαρίου έως τις 22 Φεβρουαρίου 2024, ο πολιτιστικός οργανισμός Polygreen Culture & Art Initiative (PCAI) παρουσιάζει το πρόγραμμα video art *I'd rather be a Cyborg than a Goddess*, σε επιμέλεια της Κίκας Κυριακάκου, Καλλιτεχνικής Διευθύντριας του PCAI, με έργα της Συλλογής Έργων Τέχνης PCAI. Το πρόγραμμα θα φιλοξενηθεί στο The Ellinikon Experience Centre, ένα από τα μεγαλύτερα και τεχνολογικά πιο προηγμένα κέντρα επισκεπτών στον κόσμο.

Ένα προοίμιο του αφιερώματος έλαβε χώρα κατά την πρόσφατη, δεύτερη συνάντηση της Διεθνούς Ένωσης Εταιρικών Συλλογών Σύγχρονης Τέχνης (IACCCA) στην Αθήνα. Το πρόγραμμα συγκεντρώνει έργα video art από γυναίκες καλλιτέχνιδες, τα οποία εστιάζουν στις έννοιες της κλιματικής αλλαγής, του καταναλωτισμού, των διαστημικών απορριμμάτων, της τεχνολογίας και του φύλου: σύγχρονες αφηγήσεις, οι οποίες κινούνται από τη γήινη πραγματικότητα στη σφαίρα της δυστοπίας ή της επιστημονικής φαντασίας.

Το πρόγραμμα με τίτλο *I'd rather be a Cyborg than a Goddess* απορρέει από το θεμελιώδες δοκίμιο της Donna Haraway του 1985 σχετικά με τις εκφάνσεις και τις σχετικότητες του κυβοργίου (cyborg). Τα επιλεγμένα έργα του PCAI υφαίνουν στο σύνολό τους ένα χαρακτηριστικό αφήγημα που αφορά στην πρωτογενή επιστημονική φαντασία, όπως εκφράστηκε μέσα από την πένα γυναικών συγγραφέων. Έργα που συχνά απηχούν τις ανησυχίες των Octavia Butler και Ursula K. Le Guin σχετικά με το Άλλο. Βίντεο τα οποία εξετάζουν θεματικές σχετικές με τα βικτωριανά κείμενα των Mary Shelley και Rhoda Broughton, δύο από τις πρώτες γυναίκες συγγραφείς που ασχολήθηκαν με το μυθιστόρημα και το διήγημα επιστημονικής φαντασίας.

Η ανάθεση της Αφροδίτης Ψαρά, *Ventriloquist Ontology* (2022), που δημιουργήθηκε με αφορμή την έκθεση Sheltered Gardens, διερευνά τα όρια ελέγχου και υβριδοποίησης μεταξύ ανθρώπου και μηχανής μέσα από τη σχέση μίας performer και μιας φορέσιμης συσκευής.

Το έργο της Εύας Παπαμαργαρίτη, *Factitious Imprints* (2016), μέρος παλαιότερης ατομικής έκθεσής της στο New Museum, επικεντρώνεται στην ιδέα μιας κατασκευασμένης φύσης και στο πώς αυτή μπορεί να καταγραφεί και να οριστεί μέσα από ένα παλίμψηστο αποτυπωμάτων που οι ταυτόχρονες ανθρώπινες και φυσικές διεργασίες κατασκευάζουν σε διαφορετικές επιφάνειες και εδάφη.

Το έργο της Almagul Menlibayeva, *Ulugh Beg. New Silk Road in Space* (2020), δημιουργήθηκε σε συνεργασία με τους καλλιτέχνες Inna Artemona και German Popov με αφορμή τη δεύτερη Μπιενάλε της Λαχόρης. Το βίντεο ξεδιπλώνει την έρευνα της Menlibayeva για τη ζωή του λαμπρού αστρονόμου και ηγέτη Samarkand Sultan Mirzo Ulugh Beg και εκφράζεται μέσα από έναν εκτενή προβληματισμό για τα διαστημικά θραύσματα και τη βιομηχανική μόλυνση στην εποχή της νεωτερικότητας, για τις προγονικές, πατριαρχικές νόρμες διακυβέρνησης και επικράτησης.

Το βίντεο της Ariana Papademetropoulos, *Voyage to Venus* (2019), τα γυρίσματα του οποίου έγιναν στο νησί της Μήλου, δομεί την αφήγησή του γύρω από το γλυπτό Αφροδίτη της Μήλου και την κυρίαρχη δύναμη της φύσης. Η καλλιτέχνιδα, ως βικτωριανή Νηρηίδα, αντικαθιστά το συνηθισμένο οικιακό περιβάλλον, επιπλέοντας ανάμεσα σε παράκτια τοπία και σκοτεινές, αβυσσαλέες σπηλιές του Αιγαίου.

Το πρόγραμμα είναι εμπνευσμένο από την αρχιτεκτονική κληρονομιά και το φουτουριστικό όραμα του αρχιτέκτονα Eero Saarinen (1910-1961), ο οποίος σχεδίασε το κεντρικό κτίριο του πρώην ανατολικού αεροδρομίου του Διεθνούς Αερολιμένα της Αθήνας, που λειτούργησε στο Ελληνικό έως το 2000. Ευθυγραμμίζεται επίσης με τον στόχο του The Ellinikon να γίνει όχι μόνο ένα αρχιτεκτονικό ορόσημο, αλλά και μια έξυπνη πόλη που θα μειώνει δραστικά το ανθρακικό αποτύπωμα των κατοίκων της. Το πρόγραμμα σκοπεύει να αναπτύξει περαιτέρω τη ριζοσπαστικότητα και τις οικολογικές και έμφυλες συνδηλώσεις των ορόσημων του σήμερα και πρόκειται να πλαισιωθεί από μία σειρά εκπαιδευτικών εργαστηρίων.

I'd rather be a Cyborg than a Goddess

Συνομιλώντας με κυβοργιανές οντότητες σε φουτουριστικά σύνολα

Κείμενο: Κίκα Κυριακάκου επιμελήτρια, καλλιτεχνική δ/ντρια PCAI

«Θα προτιμούσα να είμαι Cyborg (κυβόργιο) από Θεότητα»: με τη φράση αυτή η Donna Haraway κλείνει ένα από τα πιο θεμελιώδη δοκίμια του φεμινιστικού μετα-ανθρωπισμού. Το cyborg, κατά τη Haraway (1985), συνιστά μια διέξοδο από τον λαβύρινθο των διϋσμών, ένα όνειρο ετερογλωσσίας, μια ταυτόχρονη κατασκευή όσο και ρήξη μηχανών, ταυτοτήτων, σχέσεων, διαστημικών μύθων. Το cyborg αποτελεί έναν επαυξημένο οργανισμό του κυβερνοχώρου. Ένα υποκείμενο μετα-ουτοπικό, μια υβριδική οντότητα η οποία κινείται έξω από φύλα και περιβάλλοντα και δεν απειλείται από την ασίγαστη δύναμη της φύσης και τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας. Ένα σύμβολο χειραφέτησης και ενδυνάμωσης, το οποίο αναπτύσσεται μέσα σε σύγχρονες δυστοπίες και κινείται τόσο στη σφαίρα της επιστημονικής φαντασίας όσο και σε αυτήν της πραγματικότητας. Μια μηχανικά εξελιγμένη χίμαιρα, η οποία εξακολουθεί να διεκδικεί τον χώρο της στις STEM κοινότητες, ένα ακόμη παραδοσιακό προπέτασμα της πατριαρχίας.

Τον 19ο αιώνα, πολύ πριν συνταχθεί το κείμενο της Haraway, οι πρώτες κυρίες της επιστημονικής φαντασίας, Rhoda Broughton και Mary Shelley, επιδίωξαν να συνθέσουν μέσω της μυθοπλασίας τα δικά τους πρώιμα κυβόργια. Η Broughton φρόντισε να πλαισιώσει με προβοκατόρικη, μεταφυσική διάθεση το δικό της βικτωριανό cyborg-Νέα Γυναίκα. Από τη μεριά της η Shelley, κόρη της πρωτοφεμινίστριας Mary Wollstonecraft, δημιούργησε ένα ανώνυμο, γοτθικό cyborg, ένα παράδοξο πλάσμα, το οποίο αναδύθηκε μέσα από τα επιστημονικά πειράματα του Μοντέρνου Προμηθέα ή Δόκτορος Φρανκεστάιν (1818). Μεταγενέστερα, η μυθιστοριογράφος Ursula K. Le Guin ανέτρεξε στην ανθρωπολογία και τις θεωρήσεις του Jung για να παράξει τα δικά της κυβόργια-εξερευνητές του διαστήματος ενώ η συγγραφέας Octavia Butler, αξιοποιώντας την παράδοση του Αφροφουτουρισμού, συνέθεσε κυβόργια που αψηφούν το Άλλο και στηλιτεύουν έμφυλα στερεότυπα και φυλετικές προκαταλήψεις.

Τα σύγχρονα cyborgs συλλαμβάνονται, ζουν και εξελίσσονται σε περιβαλλοντικά επιβαρυσμένους τόπους της ανθρωπόκαινου. Οι μοντέρνες θεραπαινίδες της Margaret Atwood (*The Handmaid's Tale*, 1985), ως άλλα cyborgs-μηχανές αναπαραγωγής, δίνουν τη δική τους μάχη επιβίωσης μέσα στην τοξική και γκριζα ατμόσφαιρα του Γκίλιαδ. Η κλιματική καταστροφή, η βιομηχανική ρύπανση, η αστική υπερανάπτυξη παρεμποδίζουν οποιαδήποτε ουσιαστική επαφή, η επικοινωνία τελματώνεται, οι αισθήσεις αναστέλλονται. Τα έργα video των Αφροδίτη Ψαρρά, Εύα Παπαμαργάριτη, Almagul Menlibayeva, Ariana Parademetropoulos συγκλίνουν θεματικά ως προς τους περιβαλλοντικούς προβληματισμούς τους, αναδεικνύουν νέες κυβοργιανές αναγνώσεις και συνομιλούν με το φουτουριστικό όραμα του Saariinen.

From January 11 to February 22, 2024, PCAI presents *I'd rather be a Cyborg than a Goddess*, a video art programme with works from the PCAI Art Collection, curated by Kika Kyriakakou, PCAI Artistic Director. The programme will be hosted at The Ellinikon Experience Centre, one of the largest and most technologically advanced visitor centres in the world.

A preamble of the tribute took place, recently, during the second assembly of the International Association of Corporate Collections of Contemporary Art (IACCCA) in Athens. The programme brings together video works of women artists reflecting on the notions of climate disruption, consumerism, space waste, technology and gender: contemporary narratives that span from the earthly reality to dystopias and science fiction.

The programme title *I'd rather be a Cyborg than a Goddess* derives from Donna Haraway's 1985 seminal essay on cyborgian manifestations and relativities. The selected PCAI works weave altogether a storytelling paradigm relating to primary science fiction penned by women writers. Works that often seem to echo Octavia Butler's and Ursula K. Le Guin's concerns about the Other. Videos that reflect on areas and concepts pertinent to Mary Shelley's and Rhoda Broughton's Victorian texts, two of the first women to write sci-fi novels and short stories.

Afroditi Psarra's commission *Ventriloquist Ontology* (2022), created on the occasion of the Sheltered Gardens exhibition, explores the limits of control and hybridization between human and machine through the relationship of a performer and a wearable entity.

Eva Papamargariti's work *Factitious Imprints* (2016), part of her former New Museum solo show, focuses on the idea of constructed nature and how it can be documented and defined through a palimpsest of imprints that simultaneous human and natural processes fabricate on different surfaces and terrains.

Almagul Menlibayeva's work *Ulugh Beg. New Silk Road in Space* (2020) was created in partnership with artists Inna Artemova and German Popov in the context of the second Lahore Biennial. The video unravels Menlibayeva's research upon the life of important astronomer and ruler of Samarkand Sultan Mirzo Ulugh Beg, a further reflection on space debris and the industrial contamination of modernity, as well as on ancestral, patriarchal norms related to ruling and prevailing.

Ariana Papademetropoulos' work *Voyage to Venus* (2019), shot on the Greek island of Milos, builds its narrative around Louvre's Venus de Milo sculpture and nature's predominant force. The artist, as a Victorian Nereid, in lieu of ordinary domestic settings, floats in awe among coastal landscapes and the dark, abyssal caves of the Aegean.

The programme is inspired by the architectural legacy and futuristic vision of pioneering architect Eero Saarinen (1910-1961), who designed the main building of the former East Terminal of the Athens International Airport, which operated within Elliniko until 2000. It also aligns with the aim of The Ellinikon to become not only an architectural landmark, but also a smart city that drastically reduces the carbon footprint of its inhabitants. The programme intends to elaborate further on the radicality, as well as the ecological and gender connotations of landmarks of today and will be accompanied by a series of educational workshops.

#cyborggoddess
#theellinikon
#pcai
#pcaiartcollection

I'd rather be a Cyborg than a Goddess

Conversing with cyborg entities in futuristic ensembles

Text by Kika Kyriakakou, curator, PCAI artistic director

"I'd rather be a Cyborg than a Goddess": using this sentence Donna Haraway ends one of the most seminal essays of feminist posthumanism. The cyborg, according to Haraway (1985), is a way out of dualistic labyrinths, a dream of heteroglossia, a simultaneous construction and rupture of machines, identities, relationships, space myths. It constitutes an augmented cyber organism, a post-utopian subject, a hybrid entity that moves outside gender and environment and cannot be threatened by the silent force of nature and the rapid development of technology. A symbol of emancipation and empowerment, which develops in modern dystopias and moves in the realm of science fiction as well as in that of reality. A mechanically advanced chimera that still claims its place in STEM communities, another traditional veil of patriarchy.

During the 19th century, long before Haraway's text, Rhoda Broughton and Mary Shelley, the first ladies of science fiction, started crafting their own early cyborgs through writing. Broughton made sure to surround her Victorian New Woman cyborg with a challenging, metaphysical mood. Shelley, daughter of proto-feminist Mary Wollstonecraft, conceived on her part an anonymous, paradoxical creature, a Gothic cyborg that emerged from the scientific experiments of Modern Prometheus or Dr. Frankenstein (1818). Later on, novelist Ursula K. Le Guin turned to anthropology and Jung's theories to create her own cyborgs-space explorers. At the same time, writer Octavia Butler, utilizing the tradition of Afrofuturism, composed cyborgs that defy the Other and denounce gender stereotypes and racial bias.

Contemporary cyborgs exist and evolve in severely damaged areas of the anthropocene. Margaret Atwood's modern handmaids (*The Handmaid's Tale*, 1985) embody cyborg breeding machines that fight their own battle for survival within the toxic and gray atmosphere of Gilead. Climate disruption, industrial pollution and urban overdevelopment prevent any meaningful contact, communication is stifled, senses are inhibited. The video works of Afroditi Psarra, Eva Papamargariti, Almagul Menlibayeva, Ariana Papademetropoulos converge thematically in terms of environmental concern, while highlighting new cyborg readings and conversing with Saarinen's futuristic vision.

THE ELLINIKON

Με έκταση 6,2 εκατομμυρίων τετραγωνικών μέτρων, το The Ellinikon είναι ένα από τα μεγαλύτερα έργα αστικής ανάπτυξης στον κόσμο. Βρίσκεται στην ιστορική έκταση του πρώην Ανατολικού Αεροδρομίου, και στόχο έχει να επαναπροσδιορίσει το αστικό τοπίο, και να δημιουργήσει μια πόλη του μέλλοντος βασισμένη στην καινοτομία, τη βιωσιμότητα και τον πολιτισμό.

Spanning an area of 6.2 million square metres, The Ellinikon is one of the largest urban regeneration projects in the world. Located on the historic site of the former Athens International Airport, it aims to redefine the urban landscape and create a city of the future based on innovation, sustainability and culture.

www.theellinikon.com

POLYGREEN CULTURE & ART INITIATIVE (PCAI)

Ο πολιτιστικός οργανισμός PCAI ιδρύθηκε από τον Αθανάσιο Πολυχρονόπουλο, CEO της περιβαλλοντικής εταιρείας Polygreen, και στοχεύει στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση μέσα από ένα ετήσιο πρόγραμμα καλλιτεχνικών αναθέσεων, εκθέσεων σύγχρονης τέχνης, προγραμμάτων φιλοξενίας καλλιτεχνών, εργαστηρίων και συνεδρίων. Το PCAI εκπληρώνει τους στόχους του μέσω τριών τομέων δραστηριότητας: τη συλλογή έργων τέχνης του, τα πολιτιστικά προγράμματά του και την υποστήριξη που παρέχει σε καλλιτέχνες και καλλιτεχνικές πρωτοβουλίες με κοινό όραμα και ανησυχίες για το περιβάλλον. Το 2019 σχεδιάστηκε το πρώτο πρόγραμμα φιλοξενίας καλλιτεχνών του οργανισμού από την Κίκα Κυριακάκου, καλλιτεχνική διευθύντρια του PCAI, ενώ στην επιτροπή αξιολόγησής του συμμετείχαν οι Hans Ulrich Obrist, καλλιτεχνικός διευθυντής της Serpentine, και Krist Gruijthuijsen, διευθυντής του KW Institute. Από το 2021 ο οργανισμός είναι official nominator του σημαντικού περιβαλλοντικού βραβείου Earthshot Prize, το οποίο θεσπίστηκε από το Royal Foundation of the Prince and Princess of Wales.

PCAI is a cultural organization, founded by Athanasios Polychronopoulos, Polygreen CEO, as a means to increase environmental awareness through an annual programme of art commissions, contemporary art exhibitions, artist residencies, workshops, conferences. The organisation implements its objectives through three areas of activity: the PCAI art collection, the PCAI annual program of cultural projects and the support that PCAI offers to artistic initiatives and artists sharing its environmental concerns. In 2019, Kika Kyriakakou, PCAI's artistic director, initiated the organisation's artist-in-residence programme with a residency jury of esteemed members, including Hans Ulrich Obrist, Serpentine artistic director, and Krist Gruijthuijsen, KW Institute Director. In 2021 PCAI became an official nominator for the Earthshot Prize, the significant environmental award established by the Royal Foundation of the Prince and Princess of Wales.

www.pcai.gr

Έναρξη προγράμματος:

11 Ιανουαρίου, 5μμ-8μμ

Opening:

January 11, 2024, 5pm-8pm

Ωράριο επίσκεψης:

11 Ιανουαρίου - 22 Φεβρουαρίου 2024*

Καθημερινά: 9πμ – 9μμ

Visiting hours:

January 12 - February 22, 2024*

Open daily: 9am – 9pm

The Ellinikon Experience Centre

Είσοδος ελεύθερη

The Ellinikon Experience Centre

Free entrance

*Η έκθεση θα παραμείνει κλειστή στις:
22-25/01, 30-31/01, 01/02, 05-10/02 και
15/02/2024

*The exhibition will remain closed on
22-25/01, 30-31/01, 01/02, 05-10/02
and 15/02/2024

Περισσότερες πληροφορίες: info@pcai.gr
pcai.gr

More information: info@pcai.gr,
pcai.gr